

V Červenom Kláštore odhalili pamätnú tabuľu botanikovi Václavovi Vranému

Václav Vraný významne zasiahol do oblasti vzdelávania ako učiteľ, do kultúry ako divadelný ochotník a zberateľ ľudových piesní a ako publicista aj do politického života.

Na fasáde obnoveného Kultúrneho domu – Obecného úradu v Červenom Kláštore 19. októbra slávnostne odhalili pamätnú tabuľu botanikovi, pomocnému evanjelickému kňazovi, učiteľovi, poštovému doručovateľovi a významnému slovenskému buditeľovi Václavovi Vranému, ktorý v obci Červený Kláštor (niekdajšej Podlechnici) pôsobil v rokoch 1889 až 1898. Stalo sa tak pri príležitosti 85. výročia úmrtia tejto významnej osobnosti.

V. Vraný počas svojho života zozbieral 5 až 6-tisíc herbárových položiek, ktoré sa nachádzajú v zbierkach vo viacerých štátoch Európy. Nebol len dobrým vedcom, skvelým botanikom, ale aj nezabudnuteľným učiteľom a národným buditeľom. Významne zasiahol do oblasti vzdelávania ako učiteľ, do kultúry ako divadelný ochotník a zberateľ ľudových piesní a ako publicista aj do politického života. Bol tiež veľkým milovníkom turistiky, jeho súputníci ho však poznali predovšetkým ako skromného a obetavého človeka. V Pieninách Václav Vraný zbieral rastliny, ktoré tu majú jedinečný, vzácny alebo hraničný výskyt, napr. chryzantému pieninskú pravú (*Dendranthema zawadskii* subsp. *zawadskii*), borievku netatovú (*Juniperus sabina*), chochlačku žltobielu (*Cory-*

daliscapnoides), skopóliu kranskú (*Scopolia carnioolica*), kostihoj srdcovitý (*Symphytum cordatum*), no aj kríženca kostihoja srdcovitého a hľuznatého, *Symphytum x ullepitschii*.

Slávnosť sa začala službami Božimi o 13. hod. v miestnom evanjelickom kostole, ktoré slúžili pani farárka Mgr. Lubica Sobanská, senior Mgr. Roman Porubán a pani farárka Mgr. Mária Kováčová. Po náboženskom obrade sa účastníci presunuli pred Kultúrny dom – Obecný úrad v Červenom Kláštore, kde účastníkov slávnostného aktu odhalenia pamätnej tabule privítal starosta obce Ing. Štefan Džurný. Potom sa slova ujal slova riaditeľ Pieninského národného parku Ing. Vladimír Klč, PhD., ktorý predstavil osobnosť Václava Vraného z profesného a odborného hľadiska. Nasledoval emotívny prednes Vraného básne „Chryzantény“ v podaní Jána Bachledu. Iniciátor myšlienky osadenia pamätnej tabule v obci Červený Kláštor Mgr. Milan Choma v krátkom príhovore predstavil verejnosti osobnosť a ľudský profil Václava Vraného a jeho vzťah k Terézii Vansovej. Nim napísanú scénu stretnutia V. Vraného s T. Vansovou na Rimavskej Pile v roku 1898 zahrali kežmarskí ochotnícki herci Ján Bachleda a Katka Gurková. Konferenciérka podujatia Eva Lainczová potom

predniesla pozdravný list primátora mesta Tisovec Ing. Petra Mináča, kde V. Vraný strávil svoje posledné roky života a skončil 8. 9. 1929, obklopený krásnou tisoveckou prírodou počas výstupu na vrch Trstie neďaleko Tisovca. K prítomným sa prihovorili aj praneter V. Vraného Dana Haumerová a jej dcéra Dana, ktorá starostovi obce darovala prácu Terézie Haumerovej „Život a dielo Václava Vraného“.

Po oficiálnych príhovoroch nasledoval akt odhalenia pamätnej tabule jej posvätením Božím slovom, ktoré predniesla evanjelická farárka Mgr. Lubica Sobanská. Po slávnostnom odhalení pamätnej tabule starostom obce Ing. Štefanom Džurným a riaditeľom Pieninského národného parku Ing. Vladimírom Klčom sa prítomní presunuli do kultúrneho domu, kde bolo pre nich pripravené malé občerstvenie a kultúrny program.

Ako prví sa tanečným vystúpením a hrou na klavíri predstavili absolventi súkromnej umeleckej školy Rosnička, ktorá od tohto roku sídli v Červenom Kláštore. Program pokračoval príhovorom starostu obce k jubilanom a dôchodcom v rámci Mesiaca úcty k starším a odovzdaním vecných darov a pamätných plakiet jubilanom. O ďalší kultúrny program sa postarali herci divadla Commedia Poprad, ktorí sa predstavili hrou

Ján Bachleda, Katka Gurková, Milan Choma a Dany Haumerové - matka s dcérou.

Skrotenie zlej ženy od Wiliama Shakespeara, v ktorej si, mimo chodcom, v júli 1872 zahral aj samotný V. Vraný so svojou budúcou manželkou Emiliou. Po divadelnom predstavení nasledovala voľná zábava.

Na podujatí sa zúčastnili aj rímskokatolícki duchovní z obcí, v ktorých pôsobil Václav Vraný a manželia Vansovci. Organizátori pri príprave podujatia zvlášť spolupracovali s pánom farárom Jánom Záhradníkom z Lomničky a ria-

diteľkou tamojšej základnej školy. Vzácní hostia, akými boli Haumerovci, boli podujatím takí nadšení, že spolu s M. Chomom poskytli pani farárke L. Sobanskej finančný dar na podporu ekumenických, kultúrnych a vzdelávacích aktivít pre zachovanie pamiatky V. Vraného a Vansovcov v našom regióne. Veríme, že táto spolupráca sa bude aj naďalej úspešne rozvíjať.

Ing. Štefan DŽURNÝ,
starosta Červeného Kameňa
Snímky: Milan Choma